

NZSO – встановлення зв'язку між суб'єктом і об'єктом;
VPNP – виявлення причини неможливості надання повноважень суб'єкту;
VA – чи виявлена аномалія;
UA – усунення аномалії;
VUNP – аналіз умов, які забезпечують можливість надання повноважень суб'єкту;
RUNP – реалізація умов надання повноважень;
NPRN – зниження рівня безпеки SUP;
VRB – визначення рівня безпеки SUP;
B ≤ N – чи рівень безпеки нижчий рівня надійності;
VRS – виявлення конфліктної ситуації SUP;
KSI – чи розпізнана конфліктна ситуація;
UKRS – усунення конфліктної ситуації;
AZC – аварійне завершення циклу;
ZC? – чи завершено цикл?

1. Бенинч В. Е. Введение в математическую теорию актуальных расчетов / В. Е. Бенинч, В. Ю. Королев, С. Я. Шоргин. – М. : МАКС-Пресс, 2002.
2. Королев В. Ю. Теория вероятности и математическая статистика / В. Ю. Королев. – М. : Проспект, 2005.

Поступила 14.03.2011р.

УДК 683.06

Б.В.Дурняк, О.Ю-Ю. Коростіль, В.І.Сабат, М.Е.Шелест

МЕТОД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ВИВОДУ ТЕКСТОВИХ ФРАГМЕНТІВ З ТЕКСТОВИХ МОДЕЛЕЙ

Анотація

Исследуются методы реализации процесса вывода новых текстовых фрагментов в рамках текстовых моделей, которые используются для моделирования процессов функционирования сложно формализуемых объектов. В качестве таких объектов рассматриваются социальные объекты.

Ключевые слова: текстовая модель, вывод, текст, семантические параметры.

Однією з цілей створення та використання текстових моделей (TM_i) є управління об'єктами, які ними описуються. Однією з базових концепцій процесу управління текстовими моделями, яка представляє собою безпосередню реалізацію процесу управління, полягає у тому, що до текстового опису текстової моделі TM_i додається той чи інший фрагмент

тексту, який передається до TM_i , як текстовий фрагмент ΔT_i деякого інформаційного потоку $IP(T_i)$. Після цього, над розширеним текстовим описом, який складається з TM_i і $\Delta T_i \in IP(T_i)$, здійснюються процедури синтезу, на основі яких формується нова версія TM_i^* , яка представляє собою опис відповідного об'єкту, в даному випадку, мова йде про соціальні об'єкти (SO_i), який відповідає ситуації, коли відповідна управляюча дія над TM_i і, відповідно, над об'єктом SO_i здійснилася. В загальному випадку, перетворення, що реалізується в процесі аналізу ($TM_i \cup \Delta T_i$), ґрунтуються на елементарних перетвореннях тексту, до яких відносяться:

- перестановка фрагментів тексту P^P ,
- впровадження в TM_i нових фрагментів тексту, яке розглядається як перетворення P^V ,
- елімінація фрагментів тексту P^E .

Одним з базових перетворень, яке визначає можливість проведення ключових перетворень, є вивід з певної сукупності тексту нових фрагментів тексту, які на рівні речень, фраз та абзаців можуть відрізнятися від фрагментів початкового тексту, на основі якого виводяться нові фрагменти. Процес виводу в рамках текстових моделей, по суті, є процесом функціонування TM_i , яке обумовлюється дією ΔT_i з $IP(t_m)$. Оскільки процес виводу реалізується по відношенню до текстових описів, то він не є таким однозначним, як вивід, що реалізується в рамках математичної логіки, чи математичного аналізу [1].

Розглянемо ряд задач, які необхідно розв'язувати, для того, щоб можна було реалізувати відповідні процедури синтезу текстових моделей:

- необхідно сформулювати систему правил виводу нових текстових фрагментів,
- розробити методіку формування цілі, яка буде визначати процедуру виводу,
- визначити основні характеристики системи правил виводу текстових фрагментів, які можна було би співставляти з вибраними характеристиками системи виводу, які використовуються в математичній логіці,
- сформулювати правила переходу від описів відповідних моделей на високому рівні абстракції до описів нижчих рівнів абстракції аж до рівня абстракції, який відповідає текстовому опису об'єкта,
- розробити ієрархічну структуру представлення цілі, що визначає необхідність реалізації процесів виводу,
- розробити структуру системи аналізу, яка визначає послідовність та спосіб реалізації всіх перетворень, які складають процес аналізу,
- визначити умови активізації процесів аналізу в текстових

середовищах,

- визначити переходи між параметрами, що характеризують об'єкти аналізу та процеси аналізу і, які є спорідненими з відповідними параметрами, що використовуються на різних рівнях абстракції представлення об'єкту аналізу.

Приймемо, що деяка модель TM_i описує текучий стан та властивості об'єкту в формі певного нормалізованого тексту на природній мові. В рамках даного підходу об'єкти, для яких використовуються текстові форми на природній мові, повинні характеризуватися наступними властивостями:

- об'єкти повинні бути в стані сприймати текстову інформацію і тим, чи іншим чином реагувати на неї в залежності від характеру дії відповідної інформації на об'єкти,
- якщо відповідна дія елементів текстового потоку приводить до змін в об'єкті, то відповідні зміни знаходять своє відображення у відповідному текстовому описі моделі TM_i , яка описує об'єкт SO_i ,
- дія фрагментів інформаційного потоку на об'єкті здійснюється таким чином, щоб вона могла описуватися, або характеризуватися рядом семантичних параметрів, які характеризують і, фактично, описують об'єкт представлений у вигляді TM_i і відповідне текстове розширення елементами ΔT_i з IP ,
- дія ΔT_i на SO_i , яка відображається змінами, що відбуваються в TM_i , моделюється процесами синтезу текстової моделі TM_i та інформаційного потоку $IP_i(\Delta T_{i1}, \dots, \Delta T_{ik})$, що орієнтований на сприйняття його об'єктом SO_i , при цьому, реальні процеси сприйняття та аналізу окремими SO_i , які відображали б їх фізичну чи біологічну суть не описуються процесами синтезу ΔT_i і IP_i ,
- приймається, що результат дії процесів, про які йде мова в попередньому пункті, достатньо адекватно представлені результатами дії процесів синтезу, які використовують семантичні та інші параметри, що характеризують модель TM_i та $IP_i(\Delta T_i)$, а також інші моделі, які є тими, чи іншими наближеннями текстової моделі.

В рамках даного підходу декларується, що фізичного, чи біологічного зв'язку між текстовими описами SO_i у вигляді моделі TM_i не існує. Але не залежно від цього, текстові описи відповідних TM_i відображають ті зміни, до яких приводить дія $IP_i(\Delta T_1, \dots, \Delta T_n)$, яка сприймається фізично відповідними об'єктами SO_i і, останні, всі зміни тими чи іншими доступними для SO_i способами відображають в TM_i . Якщо прийняти, що SO_i є сукупністю людей, що становлять певну групу, яка і є, по визначенню, соціальним об'єктом, не залежно від різних факторів, проявляє зміни, що відбуваються в SO_i під

впливом IP_i , в повній мірі, то в рамках системи, яка використовує текстові моделі TM_i для розв'язку тих, чи інших задач, адекватно відображає такі зміни і, тоді, отримаємо TM_i^O . Тоді, система, яка також вміщає ті самі текстові моделі TM_i , але зміни в них здійснює на основі засобів та процесів синтезу TM_i з відповідними $IP_i(\Delta T_1, \dots, \Delta T_n)$, отримає модифіковані TM_i^* , які відповідають модифікаціям TM_i , що відбулися на основі змін у відповідних SO_i , до яких привела дія тих самих інформаційних потоків, які мали місце і у першому випадку $IP_i(\Delta T_1, \dots, \Delta T_n)$. В цьому випадку, виникає проблема доведення адекватності двох моделей TM_i^* та TM_i^O та проблема визначення міри такої адекватності. Вирішення такої проблеми ґрунтується на побудові засобів та відповідної системи синтезу моделі TM_i з інформаційними потоками $IP_i(\Delta T_1, \dots, \Delta T_n)$, що орієнтовані на дію на відповідні TM_i .

Перш ніж розглядати окремі фрагменти процесу синтезу, необхідно сформулювати деякі загальні вимоги до всіх компонент, що будуть використовуватися в процесі реалізації синтезу TM_i та $IP_i(\Delta T_{i1}, \dots, \Delta T_{in})$. До таких вимог віднесемо наступні.

1. В рамках системи синтезу TM_i та $IP_i(\Delta T_{i1}, \dots, \Delta T_{in})$, яку будемо позначати (STP), використовується ряд моделей, які є тим, чи іншим наближенням до моделі TM_i , яка об'єднана з текучими фрагментами інформаційного потоку $IP_i(\Delta T_{i1}, \dots, \Delta T_{in})$.
2. Різні моделі наближення характеризуються мірою наближення і послідовність їх використання визначається величиною відповідної міри.
3. При реалізації синтезу TM_i з IP_i , на кожному окремому наближенні, або окремій моделі наближенні, використовуються параметри, що характеризують результати синтезу TM_i з IP_i на попередній моделі наближення до моделі TM_i .
4. Результати синтезу IP_i з кожною моделлю наближенням описуються параметрами, які характеризують рівень ефективності відповідного етапу синтезу. Очевидно, що величина цього параметру, який будемо позначати $E(\xi_i, M_i)$, де ξ_i є частиною ідентифікатора відповідного наближення, наприклад, L для логічних моделей, змінюються в деякому неперервному діапазоні значень, який ділиться на дві частини. Одна з цих частин визначає множину позитивних значень ефективності і зростає від деякого мінімального значення до певного максимального значення:

$$E(\xi_i, M_i)^{\wedge} = \{[\alpha_{\min}^P, \alpha_{\max}^P] \& [\alpha_{\min}^N, \alpha_{\max}^N]\}.$$

Слід зауважити, що $E(\xi_i, M_i)$ впливає на величину значення $E(\xi_{i+1}, M_i)$,

яке може бути досягнуто на наступному етапі реалізації процесу синтезу, який реалізується на моделі, міра наближеності якої до TM_i є більша. На даному етапі розглядаються логічні моделі наближення до TM_i , або LM_i та графові моделі наближення GM_i до текстової моделі TM_i .

Між двома моделями наближення LM_i і GM_i ієрархічна залежність визначається на основі рівня деталізації опису TM_i кожною з моделей. Модель LM_i описує логічні взаємозв'язки між окремими фразами, що формують речення, що можна описати у вигляді наступного співвідношення:

$$\psi_i(\varphi_1, \dots, \varphi_n) \rightarrow L_i(x_{i1}, \dots, x_{im}). \quad (1)$$

Графова модель орієнтована на відображення взаємозв'язків між окремими реченнями в межах одного абзацу текстового опису, чи в межах текстового опису всієї текстової моделі, що формально описується наступним співвідношенням

$$\Phi_i M_i(\psi_{i1}, \dots, \psi_{im}) \rightarrow G_i[(e_{i1} \nu_{12}) * \dots * (e_{im} \nu_{(m-1)m})],$$

де $\Phi_i M_i$ - один абзац текстового опису TM_i , G_i - фрагмент графової моделі, що описує абзац Φ_i текстового опису TM_i .

Оскільки, рівень деталізації опису моделі TM_i графовою моделлю $G(\Theta, V) = \bigcup_{i=1}^n G_i(\Theta_i, V_i)$ визначається описом взаємозв'язків між реченнями, а рівень деталізації опису TM_i логічною моделлю $LM_i = \mathfrak{I}_i[L_{i1}, \dots, L_{in}]$, де L_{ij} - окрема логічна формула типу (1), що описує взаємозв'язки між окремими фразами, то рівень абстракції опису TM_i у GM_i є вищий ніж рівень абстракції опису TM_i у LM_i .

Процес синтезу TM_i і IP_i на найвищому рівні ієрархії реалізації цього процесу здійснюється таким чином, що в першу чергу процеси синтезу реалізуються в рамках графової моделі GM_i . По рівню абстракції опису TM_i після моделі GM_i йде логічна модель LM_i . Тому, наступні процеси синтезу реалізуються в рамках моделі LM_i з врахуванням, в першу чергу, параметра ефективності $E(GM_i)$ та інших вихідних даних процесу синтезу на моделі GM_i . Формально, це можна описати у вигляді наступного співвідношення:

$$F[TM_i, IP_i] = F^G[GM_i] \rightarrow F^L[LM_i] \rightarrow F^T[TM_i]. \quad (2)$$

Очевидно, що в залежності від різних додаткових факторів, які можуть мати місце в рамках системи STP , може виявитися необхідним розширити асортимент моделей наближень, в рамках яких необхідно реалізувати окремі процеси аналізу. В цьому випадку, співвідношення (2) необхідно розширити відповідною моделлю, яка буде розміщатися у такому співвідношенні у місці, яке визначається рівнем абстракції наближення відповідної моделі до TM_i по

відношенню до рівнів абстракції моделей GM_i та LM_i і моделі TM_i .

Прикладом додаткового фактору, врахування якого потребує створення відповідної моделі, може служити наступне. Якщо ефективність процесу синтезу TM_i з IP_i інтерпретувати як ефективність управляючої дії, яку здійснює відповідний інформаційний потік, то відомим, з психології управління людьми [2], є те, що повторення однієї і тої ж інформації певне число раз суттєво підвищує ефективність відповідної управляючої дії інформаційного потоку на соціальний об'єкт SO_i . Для врахування цього фактору доцільно створити модель, яка, в залежності від кількості повторень IP_i , що орієнтовані на певний SO_i , визначала би величину збільшення ефективності дії потоку IP_i на основі використання параметру $E(TM_i)$. Завдяки такій моделі, на основі використання методів визначення $T(\xi_i M_i)$, можна було би визначити необхідну інтенсивність, або частоту повторень IP_i по відношенню до SO_i , яка забезпечила би задану величину ефективності управління [3]. Додаткові моделі, що використовуються в процесах управління окремими TM_i , входять в склад STP і розглядати та досліджувати їх будемо в процесі виникнення відповідної необхідності.

Розглянемо та проведемо аналіз взаємодії $IP_i(\Delta T_i)$ з графовим наближенням GM_i текстової моделі TM_i . В основі методів реалізації основних фрагментів процесу взаємодії IP_i з GM_i лежать методи виводу з вхідних даних, якими являються GM_i та IP_i нової структури GM_i^* , що формально можна представити у вигляді співвідношення:

$$\begin{aligned} GM_i^* = F[GM_i, IP_i(\Delta T_i)] &\rightarrow [(GM_i^1 * IP_i^1(\Delta T_i)) \rightarrow \dots \rightarrow \\ &\rightarrow (GM_i^{n-1}, IP_i^{n-1}(\Delta T_i))] \rightarrow GM_i^*, \end{aligned} \quad (3)$$

де кожна чергова імплікація опису представляє окремий етап виводу нової структури текстової моделі, виникнення якої обумовлює дія інформаційного потоку IP_i на TM_i .

На першому етапі текстове представлення фрагменту IP_i , чи всього IP_i , яке будемо позначати символами TIP_i , додається шляхом необумовленої конкатенації, що описується співвідношенням:

$$TM_i^r = TM_i * TIP_i.$$

На наступному етапі TM_i перетворюється в GM_i і TIP_i перетворюється в GIP_i аналогічним чином, оскільки TIP_i представляє собою текстову форму, яка аналогічна текстовій формі TM_i . Таким чином, в результаті виконання цього етапу синтезу отримуємо дві графові структури GM_i і GIP_i , які необхідно об'єднати в одну результуючу структуру GM_i^* у відповідності із

співвідношенням (3). Базовою особливістю структурної моделі є те, що вона описує TM_i , чи IP_i на рівні семантичних взаємозв'язків між окремими реченнями ψ_i та ψ_j . Такі зв'язки визначаються семантичними структурними параметрами. Для визначення величини рангу, використовується уявлення про інтегральний структурний семантичний параметр $s\sigma^I$. Це обумовлено тим, що $s\sigma$ має ряд типів. В даному випадку, обмежимося наступними типами: суперечністю $s\sigma^S$, конфліктом $s\sigma^K$, надмірністю $s\sigma^N$. Кожний тип являється структурним семантичним параметром. В якості інтегрального параметру $s\sigma^I$ прийемо середнє текуче значення відповідних типів параметрів, що запишеться у вигляді:

$$s\sigma^I = [s\sigma^S + s\sigma^K + s\sigma^N] / 3.$$

Можливий спосіб визначення величини $s\sigma^S$ полягає у виділенні в межах діапазону $[\alpha_i^S, \beta_i^S]$ піддіапазонів, значення яких приймаються на основі аналізу предметної області, для границь допустимої суперечності $s\sigma^S$, границь допустимої величини конфлікту $s\sigma^K$ та значень $s\sigma^N$, які відповідають мірі виходу семантичного параметру за межі предметної області інтерпретації. Перш за все, відмітимо, що діапазони для $s\sigma^I$, які визначають величину рангу, що інтерпретується, як ознака виділеності сюжетної лінії в TM_i описують окремі діапазони на осі чисел. При цьому, $\beta_i^S \neq \alpha_{i+1}^S$, де верхня границя діапазону значень $s\sigma^I$, що визначає ранг R_i , а α_{i+1}^S нижня границя значень діапазону чисел, що визначає ранг R_{i+1} , який інтерпретується як ознака окремої сюжетної лінії. Таким чином, між інтервалами значень $s\sigma$ є розриви, в яких семантичні значення параметрів не визначаються. З точки зору уявлень про різні сюжетні лінії, наявність таких розривів означає незалежність окремих сюжетних ліній, а величина розриву визначає міру незалежності окремих сюжетних ліній. Розглянемо графічну інтерпретацію взаємозалежностей між різними типами структурного семантичного параметру, які ілюструє рис.1.

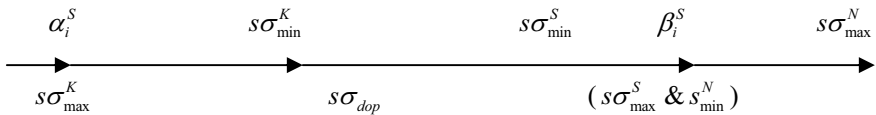

Рис.1. Графічна ілюстрація взаємозв'язків між діапазонами значень різних типів параметра $s\sigma$

На рис.1 $s\sigma_{dop}$ визначає діапазон значень параметра $s\sigma$, в якому всі типи значень параметра є допустимими. Можна було би діапазон значень

параметру $s\sigma^S$ розширити на всі значення параметру $s\sigma$. Але представляється більш доцільним, оскільки, з точки зору семантики, є більш обґрунтованим ввести діапазон значень для $s\sigma$, в яких говорити про наявність семантичних суперечностей, чи конфлікту не доцільно, оскільки існування мінімального конфлікту та мінімальної суперечності вказує на наявність відповідної семантичної аномалії у деякому фрагменті тексту [4]. Приведена інтерпретація $s\sigma^S$ розповсюджується на всі діапазони, або ранги. Інтерпретація рангів як визначення окремої сюжетної лінії в предметній області, що описується тим, чи іншим текстом, відповідає мірі загальності відповідної сюжетної лінії. Таким чином, ранг $R_{\max}$ відповідає опису, що узагальнює весь сюжет. Інтерпретація величини значення рангу, як показника міри узагальнення відображення повного сюжету, який описується в TM_i , відповідає приведеній інтерпретації $s\sigma^I$, в якій міра можливої величини семантичної аномалії із збільшенням величини рангу сюжетної лінії h_i може зменшуватися. Це означає, що коли h_i є більш узагальненим, то і величина семантичної аномалії може бути менш помітна.

Природно припустити, що IP_i , для вибраного TM_i , представляє собою опис бажаної цілі результатів впливу IP_i на SO_i і відповідної зміни в TM_i [5]. В даному випадку, будемо говорити про вплив IP_i на SO_i , а не про управління SO_i з допомогою IP_i , оскільки, термін управління передбачає більш детерміновану зміну тих, чи інших параметрів, чи навіть режимів функціонування об'єкту, що управляється. У випадку, коли мова йде про соціальні об'єкти, зміни у їх характеристиках носять менш виражений детермінований характер, оскільки, вони являються наслідками, які формуються в результаті аналізу не тільки інформаційної складової IP_i , а і цілого ряду параметрів, що характеризують різні класи параметрів, що мають відношення до формування текучого стану SO_i [6,7]. Серед таких параметрів слід виділити, на найвищому рівні ієрархії їх значимості в процесі аналізу, наступні класи:

- клас факторів, що існують і використовуються засобами аналізу постійно,
- фактори, що використовуються лише у зв'язку з аналізом окремих типів IP_i ,
- випадкові та спеціальні фактори, спеціалізація яких тісно пов'язана з окремими IP_i .

На наступному рівні ієрархії можна виділити наступні фактори, що впливають на процеси аналізу IP_i :

- частота повторення основних елементів інформації з IP_i , що пов'язана з

періодом їх генерації,

- розміри текстового відображення,
- синхронізація процесів незалежного функціонування SO_i , які повинні відобразитися у відповідних TM_i , з моментом генерації, чи активізації IP_i .

В залежності від особливостей SO_i , які описуються в TM_i , можна ввести цілий ряд специфічних факторів, які необхідно враховувати при формуванні стратегії взаємодії IP_i з TM_i відповідних SO_i . В даному випадку, процеси синтезу IP_i з TM_i , при умові, що IP_i представлено у формі TIP_i , будемо розглядати в рамках разової дії TIP_i на TM_i . Ціллю відповідного синтезу є максимально можлива модифікація TM_i , яка би повністю вміщала основні положення, які описані в TIP_i . В найпростішому випадку такий синтез міг би представляти собою заміну положень в TM_i на аналогічні положення, що сформовані в TIP_i . Найпростішим процесом такого синтезу міг би бути процес заміни існуючого TM_i і, відповідно, SO_i на TM_i^* , який був би ідентичний відповідному IP_i маючи на увазі, що відповідна зміна відбувалася б в рамках відповідного SO_i . Такі варіанти реалізації впливу на SO_i характерні для соціальних середовищ диктаторських типів. Приймаючи до уваги приведене вище, якщо розглядати процеси синтезу на одному етапі впливу IP_i на TM_i , можна виділити наступні кроки його реалізації.

1. Виділити найбільш семантично значимі положення, що формулюються в рамках окремих фраз та речень.
2. Вибрати відповідні елементи в структурі IP_i ,
3. Замінити відповідні положення в TM_i на рекомендовані положення з IP_i .
4. Перевірити рівень приємності відповідної заміни для вихідної версії TM_i .
5. Якщо рівень приємності не достатньо високий, то окремі положення pm_i з IP_i , що описують пропонувані варіанти положень, синтезувати з аналогічними положеннями pm_i з IP_i таким чином, щоб міра приємності отримала значення, які визначаються, як необхідні.
6. Після модифікації фрагментів з TM_i , яка може полягати у заміні $tm_i(TM_i)$ на $pm_i(IP_i)$, чи у виводі нових фрагментів для TM_i , що описується співвідношенням:

$$[tm_i(TM_i) \& pm_i(IP_i)] \rightarrow tm_i^*(TM_i^*),$$

реалізується перевірка основних семантичних параметрів TM_i^* на допустимість їх значень в рамках прийнятої інтерпретації TM_i .

7. Якщо значення семантичних параметрів в TM_i^* є допустимими, то процес синтезу є закінчено.

Приведені основні кроки реалізації процесу синтезу реалізуються на всіх наближеннях моделі TM_i починаючи з моделі GM_i . Після успішного завершення синтезу на моделі GM_i , реалізується синтез на моделі LM_i . Додатково до перевірки семантичних параметрів, в рамках моделі LM_i реалізуються перевірки логічних параметрів результуючої моделі LM_i^* , до яких відносяться логічна суперечність, повнота системи початкових співвідношень, що використовуються для реалізації процесів виводу співвідношень, які описують цільові фрагменти $tm_i(IP_i)$. На останньому кроці синтезу TM_i і IP_i реалізуються процедури виводу цільових текстових фрагментів, що безпосередньо пов'язані з цільовими текстовими фрагментами, які описані в IP_i . На цьому етапі, в першу чергу, перевіряються всі класи та всі типи параметрів σ для TM_i^* .

1. Мендельсон Э. Введение в математическую логику. М.: Наука, 1971. – 320 с.
2. Солсо Р. Когнитивная психология. СПб.: Питер, 2006. -589 с.
3. Касьянов В.О. Суб'єктивний аналіз. К.: НАУ, 2007. -512 с.
4. Городецкий Б.Ю. Функциональная грамматика и вычислительная семантика // Проблемы функциональной грамматики. М.: Наука, 1985. с. 142-155.
5. Ухаев Р.Т. Социология. М.: Книга Сервис, 2003. -320 с.
6. Цыганков В.В., Бухарин С.Н. Информационные войны в бизнесе и политике. Теория и методология. М.: Академический Проект, 2007. -336.
7. Психология масс. Хрестоматия. Самара: Издательский Дом «БАРАН-М», , 2006. - 592 с.

Поступила 3.02.2011 р.

УДК 680.03

О.Ю.Афанасьева, Б.В.Дурняк, Ю.М.Коростіль

МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ НЕПРОЕКТНИХ НЕСПРАВНОСТЕЙ

Рассматриваются проблемы выявления неprojektных неисправностей. Исследуются параметры, которые характеризуют основные виды неисправностей, анализируются задачи определения их параметров.

Ключевые слова: модели, диагностика, неисправности, угрозы, процессы.

Діагностування неprojektних несправностей (NN) є однією з важливих задач технічної діагностики. Методи розв'язку цієї задачі ґрунтуються на наступному визначенні, яке формулюється на якісному рівні.